

Økonomisk Ordbog. Udarbejdet af *Aage Bo-Jensen* og *T. S. Rørdam*. Gyldendal. 1946. 139 Sider + 5 Tvlr. Kr. 5,75.

En lille fiks Ordbog, indeholdende 900 af de i den økonomiske og sociale Diskussion oftest forekommende Udtryk og Begreber, foreligger nu som den første af sin Art her i Landet. Af Bogens Forord erfarer man, at den i første Række henvender sig til Studiekredsdelegerede, Højskolekursus samt til den almindelige Avislæser og Radiolytter. De forskellige Emner søger Forfatterne at definere saa kort og klart som muligt og paapeger endvidere, at Ordbogen »kun er tænkt som en Førstehjælp«, samt at mere omfattende Forklaringer maa søges andre Steder. Der henvises i denne Anledning til en bag i Bogen placeret Litteraturliste.

Naar man tager Hensyn til den Kreds af Læsere, som Ordbogen ifølge sit Forord henvender sig til, maa den siges at være særdeles godt disponeret. Man faar Indtryk af, at Forfatterne har foretaget Ordvalget med Omhu, og blandt de mange aktuelle Udtryk man faar Indblik i, kan f. Eks. nævnes i Flæng: Eengangsskat, Professorudvalg, Krigskonjunkturskat, Pengerigelighed, Nedkuling, Blacklist, Ministeriet for særlige Anliggender, Lov om Erstatning til Besættelsestidens Ofre, Bretton-Woods, Valutapukkel, Prisklemme, U. N. R. R. A., U. N. O., F. A. O. m. m. Dog synes den stærke Indskrænkning af Emnevalget flere Steder at være gaaet ud over, hvad man med Rimelighed kan forlange, at en Ordbog skal give Besked paa. Naar — for at tage et Eksempel — et saa teoretisk Begreb som Kvantitetsteorien med Omsætningsligningen nævnes, maa man vel ogsaa kræve Accelerationsprincippet omtalt — eventuelt under Behandlingen af Konjunkturerne.

De forskellige Definitioner er i de allerfleste Tilfælde korrekte og netop saa korte og klare, som man maa kræve i en Ordbog af denne Art. Uden at nævne Eksempler kan det dog kritiseres, at man flere Steder savner udførligere og mere nøjagtige Henvisninger til Udtryk og Begreber, der refererer sig til eller har Relation til Opslagsordet.

Som en væsentlig Indvending mod Bogen maa man anke over den lidt dækkende Titel. Som Ordbogen i den foreliggende Udgave benævnes, gaar man paa Forhaand ud fra, at Emnevalget er sammensat af den i økonomisk Teori og Politik almindelig anvendte Terminologi. Dette er imidlertid langt fra Tilfældet. Tværtimod er Økonomisk Ordbog for en stor Del opfyldt med sociale Emner, der egentlig ikke hører hjemme i denne Forbindelse. Maaske er det Forfatterens nuværende eller tidligere Tilknytning til den offentlige Forsorg, der har virket saa inspirerende, at f. Eks. Redegørelsen for den danske Børneforsorg optager hele to Spalter(!), og hvorfor overhovedet nævne Emner som f. Eks. Mødrehjælp, Fattighjælp, Sygekassevæsenet, Invalideforsorg m. m. i en økonomisk Ordbog? Som Bogen i Øjeblikket er udarbejdet, burde den snarere have været betegnet »Økonomisk-Social Ordbog«.

Den bag i Bogen anførte Litteraturliste, der skulde henvise Læseren til supplerende Litteratur om de forskellige Emner, maa betegnes som meget lidt fyldig, og faktisk uden nogen videre Betydning. Med saa kortfattet en Form, som Ordbogen foreligger i, maa man netop forlange en ret fyldig og udtømmende Henvisning til andre Kilder, der kan øses af.

Økonomisk Ordbog. Udarbejdet af *Aage Bo-Jensen* og *T. S. Rørdam*. Gyldendal. 1946. 139 Sider + 5 Tvlr. Kr. 5,75.

En lille fiks Ordbog, indeholdende 900 af de i den økonomiske og sociale Diskussion oftest forekommende Udtryk og Begreber, foreligger nu som den første af sin Art her i Landet. Af Bogens Forord erfarer man, at den i første Række henvender sig til Studiekredsdeltagere, Højskolekursus samt til den almindelige Avislæser og Radiolytter. De forskellige Emner søger Forfatterne at definere saa kort og klart som muligt og paapeger endvidere, at Ordbogen »kun er tænkt som en Førstehjælp«, samt at mere omfattende Forklaringer maa søges andre Steder. Der henvises i denne Anledning til en bag i Bogen placeret Litteraturliste.

Naar man tager Hensyn til den Kreds af Læsere, som Ordbogen ifølge sit Forord henvender sig til, maa den siges at være særdeles godt disponeret. Man faar Indtryk af, at Forfatterne har foretaget Ordvalget med Omhu, og blandt de mange aktuelle Udtryk man faar Indblik i, kan f. Eks. nævnes i Flæng: Eengangsskat, Professorudvalg, Krigskonjunkturskat, Pengerigelighed, Nedkuling, Blacklist, Ministeriet for særlige Anliggender, Lov om Erstatning til Besættelsestidens Ofre, Bretton-Woods, Valutapukkel, Prisklemme, U. N. R. R. A., U. N. O., F. A. O. m. m. Dog synes den stærke Indskrænkning af Emnevalget flere Steder at være gaaet ud over, hvad man med Rimelighed kan forlange, at en Ordbog skal give Besked paa. Naar — for at tage et Eksempel — et saa teoretisk Begreb som Kvantitetsteorien med Omsætningsligningen nævnes, maa man vel ogsaa kræve Accelerationsprincippet omtalt — eventuelt under Behandlingen af Konjunkturerne.

De forskellige Definitioner er i de allerfleste Tilfælde korrekte og netop saa korte og klare, som man maa kræve i en Ordbog af denne Art. Uden at nævne Eksempler kan det dog kritiseres, at man flere Steder savner udførligere og mere nøjagtige Henvisninger til Udtryk og Begreber, der refererer sig til eller har Relation til Opslagsordet.

Som en væsentlig Indvending mod Bogen maa man anke over den lidt dækkende Titel. Som Ordbogen i den foreliggende Udgave benævnes, gaar man paa Forhaand ud fra, at Emnevalget er sammensat af den i økonomisk Teori og Politik almindelig anvendte Terminologi. Dette er imidlertid langt fra Tilfældet. Tværtimod er Økonomisk Ordbog for en stor Del opfyldt med sociale Emner, der egentlig ikke hører hjemme i denne Forbindelse. Maaske er det Forfatterernes nuværende eller tidligere Tilknytning til den offentlige Forsorg, der har virket saa inspirerende, at f. Eks. Redegørelsen for den danske Børneforsorg optager hele to Spalter(!), og hvorfor overhovedet nævne Emner som f. Eks. Mødrehjælp, Fattighjælp, Sygekassevæsenet, Invalideforsorg m. m. i en økonomisk Ordbog? Som Bogen i Øjeblikket er udarbejdet, burde den snarere have været betegnet »Økonomisk-Social Ordbog«.

Den bag i Bogen anførte Litteraturliste, der skulde henvise Læseren til supplerende Litteratur om de forskellige Emner, maa betegnes som meget lidt fyldig, og faktisk uden nogen videre Betydning. Med saa kortfattet en Form, som Ordbogen foreligger i, maa man netop forlange en ret fyldig og udtømmende Henvisning til andre Kilder, der kan øses af.

Endelig gives der i et Tillæg paa fem Tavler en grafisk Oversigt over de vigtigste økonomiske Interesseorganisationer her i Landet, Socialreformen, Skattemyndighederne, Fagbevægelsen og Andelsbevægelsen. Disse letter Forstaaelsen af mange af de i Ordbogen omtalte Forhold uden dog at virke særlig originale.

Økonomisk Ordbog har sine Fejl og Mangler, men maa iøvrigt betegnes som et prisværdigt Pionerarbejde, der maaske i en senere Udformning kan blive mere saavel nationaløkonomisk som driftsøkonomisk præget.

Bent Poulsen.

Industrial Record 1919—1939. Udgivet af Cadbury Brothers Ltd., Bournville. Isaac Pitman & Sons, Ltd., London. 1945. 84 Sider.

I Almindelighed omgærder Erhvervsvirksomheder deres Økonomi og Organisation med stor Hemmelighedsfuldhed og agter meget paa, at Konkurrenter eller andre udenforstaaende ikke faar nærmere Kendskab til Selskabets Forhold og derved Indblik i saakaldte »Forretningshemmeligheder«. Dersom man søger Oplysninger om en eller anden Virksomhed, er man henvist til Aarsregnskabet og en eventuel Aarsberetning som et af de faa »Bindeled« mellem Virksomheden og Omverdenen; i visse Tilfælde er man endog afskaaret fra dette. Hertil kommer saa, at disse Aarsregnskaber ofte er aflagt i en saadan Form, at Læseren ikke bliver saa forfærdelig meget klogere ved Granskning heraf. Mulighederne for anden Kendskab til Virksomheden end den, Regnskabet giver, er som nævnt begrænsede. Det hænder dog, at jubilerende Selskaber lader udarbejde Festskrifter, som kan fortælle et og andet om Selskabets Organisation og økonomiske Udvikling m. v., men ofte efterlader de ikke dybere Spor hos Læseren, bl. a. fordi man snarere lægger Vægt paa udvortes propagandamæssige Ting som Festskriftets Udseende og Form end paa Indholdets Lødighed.

Men naar man ret betænker, hvilken Betydning det kunde have navnlig nu, hvor Rationaliseringsproblemerne er i Forgrunden som næppe nogensinde, saafremt Erhvervsvirksomheder under en eller anden Form stillede deres Erfaringer inden for forskellige Omraader til Raadighed for andre, og selv fik Lejlighed til at høste Fordel af andres Erfaringer, synes man, at der burde arbejdes paa at bryde de Skranker, hvormed de enkelte Erhvervsvirksomheder nu omgiver sig.

Set paa Baggrund af den ovenfor nævnte karakteristiske Tillukkethed virker det ligefrem chokerende at stifte Bekendtskab med den lille, fikse Bog, som den engelske Chokolade-Koncern »Cadbury Brothers« her har udgivet. Denne Virksomheds Ledelse fejer aabenbart al Fordom tilside og giver en aabenhjertig Skildring af Virksomhedens interne Forhold i Aarene mellem de to Krige og stiller saaledes large sine Erfaringer inden for en Række Omraader til Raadighed for andre Virksomheder. Et saadant Vidsyn er sjældent og forudsætter at man har forladt den snævre egoistiske Synsvinkel. Som det helt enkelt formuleres i Forordet:

»The aim of this book is to record the experiences of one particular firm working in a highly competitive branch of Industry. It is hoped that they will be useful as evidence in the general discussion on post-war industrial problems, and helpful when activities are again adjusted to peace conditions.«